

Mottagare
Socialnämnden

Remiss. Digital teknik på lika villkor - En reglering för socialtjänsten och verksamhet enligt LSS. (SOU 2025:39)

Förslag till beslut

Socialnämnden godkänner föreslaget yttrande gällande Digital teknik på lika villkor – En reglering för socialtjänsten och verksamhet enligt LSS (SOU 2025:39) och sänder det som sitt remissvar till Socialdepartementet.

Sammanfattning

Betänkandet Digital teknik på lika villkor – En reglering för socialtjänsten och verksamheter enligt LSS (SOU 2025:39) föreslår utökat och tydligt stöd i lagstiftningen för att socialtjänsten ska få använda digital teknik i stödinsatser, inte enbart i redan reglerade områden inom äldreomsorgen.

Socialförvaltningen har berett ärendet och ser förslagen som både positiva och nödvändiga. Förslagen har fokus på enskildas inställning och självbestämmande vilket ytterligare tydliggör hur socialtjänsten ska arbeta och främjar förutsättningarna för en nationellt jämlik socialtjänst. Arbeten som pågår inom förvaltningen kan förbättras genom tydliga processer och samordning, vilket förslagen ses kunna bidra till. Förvaltningen välkomnar metodstöd till personal som ska arbeta med personer med nedsatt beslutsförmåga och föreslår att sådant stöd arbetas fram tillsammans med yrkesverksamma. Förvaltningen påtalar även risk för att bedömningar av enskildas beslutsförmåga kan komma att göras på olika sätt utan tydligare vägledning.

Förslagen innebär en möjlighet och inte någon skyldighet för kommunerna att använda digital teknik. Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Ärendebeskrivning

Gotlands kommun har av Socialdepartementet blivit utsedd som remissinstans avseende betänkandet Digital teknik på lika villkor – En reglering för socialtjänsten och verksamheter enligt LSS, SOU 2025:39. Ärendet har beretts av kvalitets- och utvecklingsenheten i dialog med representanter från administrativa enheten och avdelningarna omsorg om personer med funktionsnedsättning (OOF) respektive individ- och familjeomsorgen (IFO).

Betänkandet föreslår reglering av användningen av digital teknik vid utförandet av insatser enligt socialtjänstlagen (SoL) och insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Bakgrunden är att det blir allt fler äldre i samhället vilket medför att det blir fler som behöver insatser enligt SoL och LSS samtidigt som det blir färre som arbetar inom området, vilket innebär svårigheter för socialtjänsten att ta hand om alla som behöver insatser. Digital teknik kan göra att vissa arbetsuppgifter kan utföras på nya och mer effektiva sätt. Digital teknik kan också ha positiva hälsoeffekter för den enskilde, till exempel genom att bidra till ökad självständighet, trygghet och delaktighet. Betänkandets förslag syftar till att fler av dem som vill ska kunna ta del av digital teknik.

Förändringarna föreslås träda i kraft 1 juli 2026.

Betänkandets huvudsakliga förslag

Digital teknik ska kunna användas vid alla insatser enligt SoL och LSS

En ny paragraf föreslås i SoL och LSS som tydligt tillåter användning av all digital teknik i samband med insatser, så länge tekniken används utanför kroppen. Syftet är att ta bort begränsningen i lagstiftningen där digital teknik hittills främst är reglerad inom hemtjänst och särskilda boenden för äldre. Fler ska få tillgång till digital teknik. Befintliga krav på kvalitet, inflytande och rättssäkerhet i SoL och LSS anses tillräckliga varför inga särskilda bestämmelser om hur tekniken ska användas föreslås. Med hänvisning till befintlig proportionalitetsprincip (att alla åtgärder som vidtas av det allmänna i förhållande till enskilda inte ska vara mer ingripande än vad som är nödvändigt för att uppnå det avsedda syftet) föreslås heller ingen särskild reglering gällande detta som avser digital teknik.

Regleringen som föreslås ska omfatta sådan digital teknik som används för att utföra insatser vilket innebär att digital teknik som används i andra syften såsom ärendehantering, beslutsfattande eller arbetsredskap inte omfattas.

Särskilda bestämmelser för behandlingen av personuppgifter vid insatser med integritetskänslig teknik

Användandet av digital teknik inom socialtjänsten innebär att personuppgifter behandlas och viss digital teknik, så kallad integritetskänslig teknik, kan hota den personliga integriteten. Med integritetskänslig teknik avses teknik för monitorering (till exempel kameror), sensorering (till exempel sensorlarm) och positionering (till exempel GPS). Ändringar i lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten föreslås för att tydliggöra särskilda villkor vid insatser med integritetskänslig teknik. Syftet är att säkerställa integritetsskyddande åtgärder vid behandling av personuppgifter, sådana bestämmelser finns redan idag när insatser ges inom äldreomsorgen. Förslagen

avser säkerställande av att de personuppgifter som behandlas minimeras samt raderas när de inte längre behövs. Vidare föreslås att samtycke krävs för behandling av personuppgifter vid insatser med integritetskänslig teknik. Om behandlingen omfattar personuppgifter som avser en närstående som stadigvarande sammanbor med den som får insatsen, ska även den närstående samtycka till behandlingen. Samtycket ska uppfylla dataskyddsförordningens krav på ett giltigt samtycke och förslag lämnas om att regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer ska ges rätt att meddela föreskrifter på området.

Bestämmelserna om digital teknik innefattar enskilda med nedsatt beslutsförmåga

Betänkandet anger att digital teknik ska kunna användas vid insatser till enskilda med nedsatt beslutsförmåga. Ny bestämmelse föreslås som möjliggör personuppgiftsbehandlingen när enskild inte kan samtycka, förutsatt att den enskilde inte endast tillfälligt saknar förmåga att ta ställning och att inställning så långt möjligt klarlagts. Ingenting ska då tyda på att den enskilde motsätter sig behandlingen av personuppgifterna. Bedömningen av den enskildes beslutsförmåga ska göras av personal som arbetar nära den enskilde utan krav på särskild yrkeskategori. SoL och LSS befintliga krav på personalens kompetens anses räcka. Den bedömning som görs ska dokumenteras och följas upp, i enlighet med gällande dokumentationskrav. Betänkandet föreslår att Socialstyrelsen får i uppdrag att ta fram metodstöd som ska hjälpa personal att stödja personer med nedsatt beslutsförmåga.

Barns rätt att samtycka

Inga åldersgränser föreslås för samtycke till användandet av digital teknik. Barn ska få samtycka till att deras personuppgifter behandlas. Bedömning ska ske utifrån barnets ålder och mognad, i enlighet med befintliga bestämmelser. Förslaget på ett integritetshöjande samtycke till behandling av personuppgifter för monitorering, sensorering eller positionering ska gälla även när den som tar emot insatsen är ett barn. Vårdnadshavares samtycke krävs om barnet inte själv kan samtycka.

Konsekvenser

Förslagen innehåller möjligheter snarare än skyldigheter. Förslagen ska inte medföra ökade kostnader utan förväntas kunna effektivisera socialtjänstens arbete. Vidare ska förslagen om åtgärder för att stärka personers integritet medföra att den personliga integriteten inte påverkas mer än nödvändigt.

Socialförvaltningens yttrande

Lagstödet att digital teknik får användas vid insatser innebär inte att digital teknik alltid kan eller bör användas vid utförandet av en insats.

Socialförvaltningen ser att förslagen kräver fortsatta individuella bedömningar som är anpassade till situationerna enskilda befinner sig i. Resonemang och interna rutiner inom förvaltningens verksamheter är viktiga för hur användandet av digital teknik i samband med insatser kommer se ut framåt.

Förvaltningen gör bedömningen att förslagen går i linje med den nya socialtjänstlagen och pågående arbeten för digital inkludering som ett steg i att skapa hållbar samhällsutveckling. I Vårt Gotland 2040 – regional utvecklingsstrategi för Gotland är perspektivet genomgående att utvecklingen ska vara hållbar och ingen ska lämnas utanför. Att bestämmelserna som redan finns för insatser inom äldreomsorgen nu föreslås gälla insatser enligt SoL och LSS generellt blir ett sätt att stärka möjligheter till lika behandling inom socialtjänsten. Barnrättsperspektivet är tydligt i förslagen och i linje med barnets bästa enligt gällande rätt samt förvaltningens tolkning av barnkonventionen. Förvaltningen instämmer i att befintliga bestämmelser liksom stöd om hur barns beslutsförmåga ska tillvaratas, är tillräckliga och ska gälla även vid insatser med digital teknik.

Förvaltningen instämmer även i resonemangen om att befintliga bestämmelser gällande god kvalitet, inflytande, rättssäkerhet och proportionalitetsprincipen är tillräckliga och ska gälla även vid insatser med digital teknik.

Integritetsskyddande åtgärder bedöms tillräckliga och förvaltningen är positiv till förslagen om personuppgiftsbehandling som innebär ett förtydligande i att samtycken inte utgör den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter.

Förtydliganden kring agerande när enskilda har nedsatt beslutsförmåga välkomnas och ses möjliggöra ökad jämlikhet. Bedömningarna ställer krav på informationen som lämnas till enskilda och kunskap hos personalen, vilket förvaltningen konstaterar är kompetens som behöver säkerställas. Då det inte föreslås preciseras vilken yrkeskategori som kan göra bedömning av den enskildes förmåga att samtycka till personuppgiftsbehandling, ser nämnden risk för ojämlikhet både mellan verksamheter och kommuner/över landet. Förslaget att ge Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram metodstöd för personal som ska stödja personer med nedsatt beslutsförmåga välkomnas. Nämnden instämmer i behovet av stöd till personal och vill påtala att det är av stor vikt hur det utformas för att bli tillämpbart i praktiken. Metodstöd från nationellt håll kan inte vara för detaljerade men behöver samtidigt innefatta konkret vägledning i agerande. Förslagsvis kan det utformas i dialog med yrkesverksamma. Huruvida nedsatt beslutsförmåga är att betrakta som tillfällig riskerar också att bedömas olika och nämnden efterfrågar ytterligare förtydligande gällande detta. Detta skulle till exempel kunna göras genom ett angivet tidsintervall för hur ofta uppföljning bör ske.

Bedömning

Förvaltningen gör bedömningen att förslagen går i linje med den nya socialtjänstlagen och pågående samt framtida nödvändiga arbeten för att skapa hållbar samhällsutveckling. Förslagen har fokus på enskildas inställning och självbestämmande vilket ytterligare gör tydligt hur socialtjänsten ska arbeta samt stärker möjligheterna till lika behandling inom socialtjänsten. Arbeta som

redan idag pågår inom förvaltningen kan förbättras genom tydliga processer och samordning, vilket förslagen ses kunna bidra till.

Förslagen innebär möjligheter snarare än skyldigheter och bedöms inte medföra konsekvenser ur ett ekonomiskt perspektiv eller utifrån landsbygds- eller genusperspektiv. Vid införande och arbete med digital teknik i förvaltningens verksamheter behöver sådana konsekvenser beaktas i given situation.

Beslutsunderlag

Socialförvaltningens yttrande över betänkandet Digital teknik på lika villkor SOU 2025:39, daterad 2025-09-17.

SOF Tjänsteskrivelse Remiss Digital teknik på lika villkor SOU 2025 39, daterad 2025-08-18.

Remissmissiv från Socialdepartementet (S2025/00778) inkom 2025-05-21.

Digital teknik på lika villkor – En reglering för socialtjänsten och verksamhet enligt LSS (SOU 2025:39), Digital teknik på lika villkor – En reglering för socialtjänsten och verksamhet enligt LSS, SOU 2025:39

Socialförvaltningen

Marica Gardell
Socialdirektör

Skickas till

Socialdepartementet (enligt anvisning missiv), diariennr S2025/00778
Kvalitetschef Öystein Berg